

TRIKKEN

Vi gir byen til folket og folket til byen!

Risikobilde slik OsloTrikken ser det

ESRA skinnegående 15. april 2010

Vidar Almsten – Sikkerhetssjef OsloTrikken

ANSVARLIG - OFFENSIV - *GLEDE*

Litt om Oslotriikken AS

- Etablert som eget aksjeselskap i 2003, den gangen som Oslo Sporvognsdrift AS
- Ca 420 ansatte
- Frakter ca 43 millioner reisende hvert år
- 6 linjer
- 99 holdeplasser

Hva er risikobilde for oss?

- Hva? (Hvilke risiko innebærer vår virksomhet)
- Hvor? (Hvor kan disse farene inntreffe)
- Hvor farlig?
 - Hvor har vi de største problemene våre?
 - Hva skal prioriteres? (må være mulig å rangere)
 - Hvordan ligger vi an i forhold til risikoakseptkriterier?

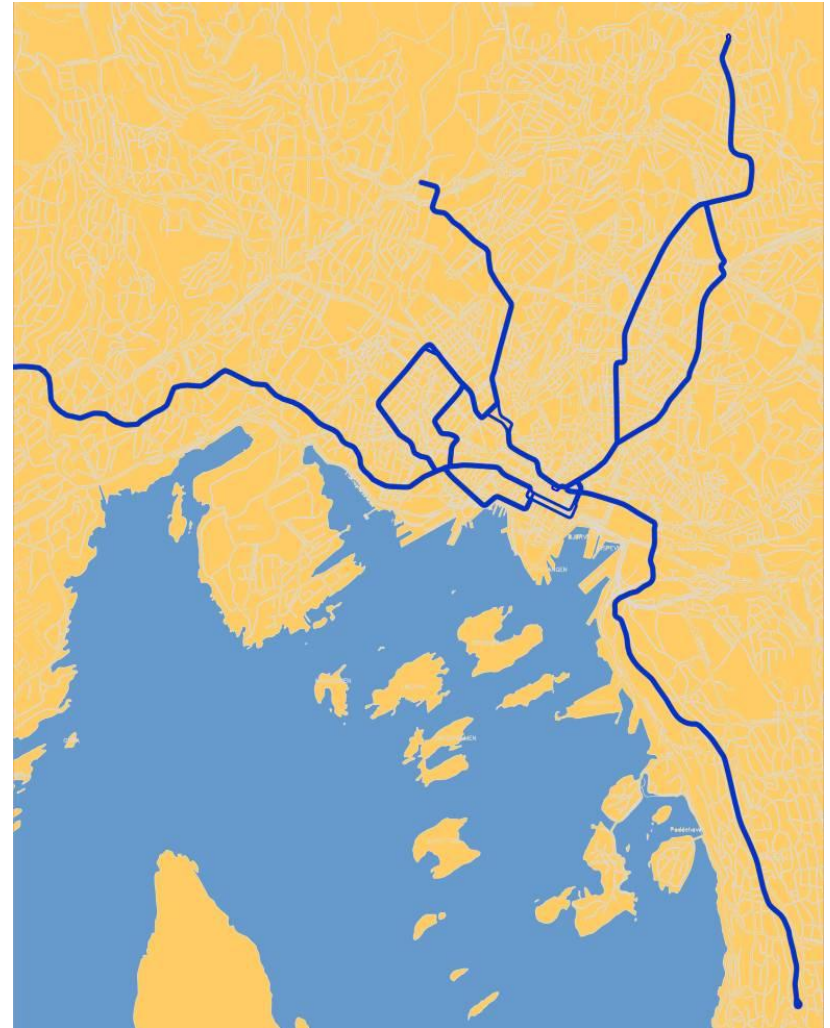
Analyser som danner risikobildet

- Årsaksanalyse (oppdateres sjeldent – ganske statisk)
 - Feiltreanalyse av alle våre topphendelser
 - Identifiserer hvilke tekniske og operative barrierer vi har uavhengig av sted
 - Kobler vedlikehold med teknikk og sikkerhet
- Overordnet risikoanalyse (oppdateres oftere)
 - Semikvantitativ analyse (matrise 5x5)
 - Stedsspesifikk
 - Gir grunnlag for rangering av problemområder/tiltak
 - Vurderer risikonivå opp mot akseptkriterier
 - Gir grunnlag for beredskap basert på 9 scenarier
- Alle andre analyser utført etter siste overordnede risikoanalyse

Linjenettet som analysegrunnlag

- Holdeplasser
- Strekning sporvei
- Strekning forstadsbane
- Planoverganger forstadsbane
- Sporsammenløp på forstadsbane
- Veikryss/krysningspunkt
- Rundkjøringer
- Vognhall/stasjonsområde

I alt over 500 elementer

Mer om veikryss/krysningspunkt

- 198 veikryss/krysningspunkt er relevante i forhold til hendelsestype *A Sammenstøt med person*. Av disse er:
 - 85 veikryss eller krysningspunkter med lysregulering
 - 101 veikryss uten lysregulering i blandet trafikk
 - 12 tilrettelagte krysningspunkter på egen trasé uten lysregulering
- 235 veikryss/krysningspunkt er relevante i forhold til hendelsestype *B Kollisjon og påkjørsel av gjenstand*. Av disse er:
 - 80 lyskryss
 - 155 kryss uten lysregulering

Fremgangsmåte

1. Linjenettet er delt inn i en struktur på noe over 500 elementer. Første del av analysen er en gjennomgang og identifikasjon av mulige enkelthendelser med utgangspunkt i denne strukturen.
2. For hvert element i strukturen er risikoen for alle relevante hendelsestyper (også kalt topphendelser) vurdert. Risiko er vurdert på bakgrunn av hvert enkelt elements egenskaper, sammen med statistikk og praktisk erfaring. Det er kun vurdert ett sett konsekvens/frekvens for hvert ulykkesscenario.
3. Enkelte hendelsestyper er til slutt vurdert på generelt grunnlag da disse ikke er stedsspesifikt knyttet til linjenettet.
4. Oslotrikken har etablert relative konsekvenstall for hver konsekvenskategori risikomatriksen. Det kalkuleres risikotall for alle hendelsene basert på tallverdien for konsekvens- og frekvens. Risikotallene summeres til et samlet risikotall for hver hendelsestype og totalt.
5. Risikotall vurderes opp mot de definerte akseptkriteriene

Type sted	A Sammenstøt med person	B Kollisjon og påkjørsel av gjenstand	C Passasjerhendelse i sporvogn	D Passasjerhendelse ved av- og påstigning	E Avsporing
54 strekning sporvei	Vurdert for alle strekninger	Vurdert for alle strekninger unntatt der trikk kjører på egen trasé	Vurdert for alle strekninger	-	Vurdert for veksler og bratte stigninger
98 holdeplasser	Vurdert for alle holdeplasser	Vurdert for alle holdeplasser unntatt der trikk kjører på egen trasé	Vurdert for alle holdeplasser	Vurdert for alle holdeplasser	-
25 strekning forstadsbane	Vurdert for alle strekninger	Vurdert for alle strekninger	Vurdert for alle strekninger	-	Vurdert for veksler
17 planoverganger forstadsbane	Vurdert for alle planoverganger	Vurdert for alle planoverganger som trafikkeres av bil	Vurdert for alle planoverganger	-	-
275 veikryss/ krysningpunkt	Vurdert for alle kryss med fotgjengerfelt, evt. rene fotgjengerkryss	Vurdert for alle kryss der det kan gå bil	Kan vurdere fall i vogn (bråbrems)	-	Relevant i sporkryss
9 rundkjøringer	Vurdert for alle rundkjøringer som har fotgjengerfelt i tilknytning	Vurdert for alle rundkjøringer	Vurdert for alle rundkjøringer	-	-
4 Spor-sammenløp forstadsbane	-	Vurdert for alle sporsammenløp	-	-	Vurdert for alle sporsammenløp
2 Vognhall/ stasjonsområde	Vurdert en hendelse for Grefsen og en for Holtet	Vurdert en hendelse for Grefsen og en for Holtet	-	-	Vurdert for inn/utkjøring ved Grefsen

Frekvens- og konsekvenskategorier

Frekvenskategori	Forklaring/konsekvenstill
F1 < 0,01 per år	konsekvenstill 0,002
F2 0,01 – 0,1 per år	konsekvenstill 0,02
F3 0,1 – 1 per år	konsekvenstill 0,2
F4 1 – 10 per år	Konsekvenstill 2
F5 > 10 per år	Konsekvenstill 20

Konsekvenskategori	Forklaring/konsekvenstill
K1 Lett skade	Førstehjelpsskade – konsekvenstill 0,015
K2 Moderat skade	Skader som trenger legebehandling – konsekvenstill 0,170
K3 Alvorlig skade	Lang sykehusinnleggelse/varig mén/uførhet– konsekvenstill 1,800
K4 1 dødsfall	Konsekvenstill 20,00
K5 2 og flere dødsfall	Konsekvenstill 220,0

Risikomatrise

	<i>Relative konsekvenst all</i>					
		0,015	0,17	1,8	20,0	220,0
		K1	K2	K3	K4	K5
20	F5					
2	F4					
0,2	F3					
0,02	F2					
0,002	F1					

Akseptkriterie 1

Frekvens- kategori (per år)	Konsekvenskategorier				
	K1 Lett skade	K2 Moderat skade	K3 Alvorlig skade	K4 1 dødsfall	K5 Flere dødsfall
F5 (> 10)	Yellow	Yellow	Red	Red	Red
F4 (10 - 1)	Green	Yellow	Yellow	Red	Red
F3 (1 - 0,1)	Green	Green	Yellow	Yellow	Red
F2 (0,1 - 0,01)	Green	Green	Green	Yellow	Yellow
F1 (< 0,01)	Green	Green	Green	Green	Yellow

Linjen
representerer
R = 20

Red	Kategori 2: Uakseptabelt risikonivå
Yellow	Kategori 1: Tolerabelt risikonivå
Green	Kategori 0: Neglisjerbart risikonivå

Linjen
representerer
R = 0,2

- Hver av hendelsestypene plottes på et sted i risikomatrisen
- Risikotall for hver av hendelsestypene må ikke overstige 20

Hendelsestypene i Oslo trikken:

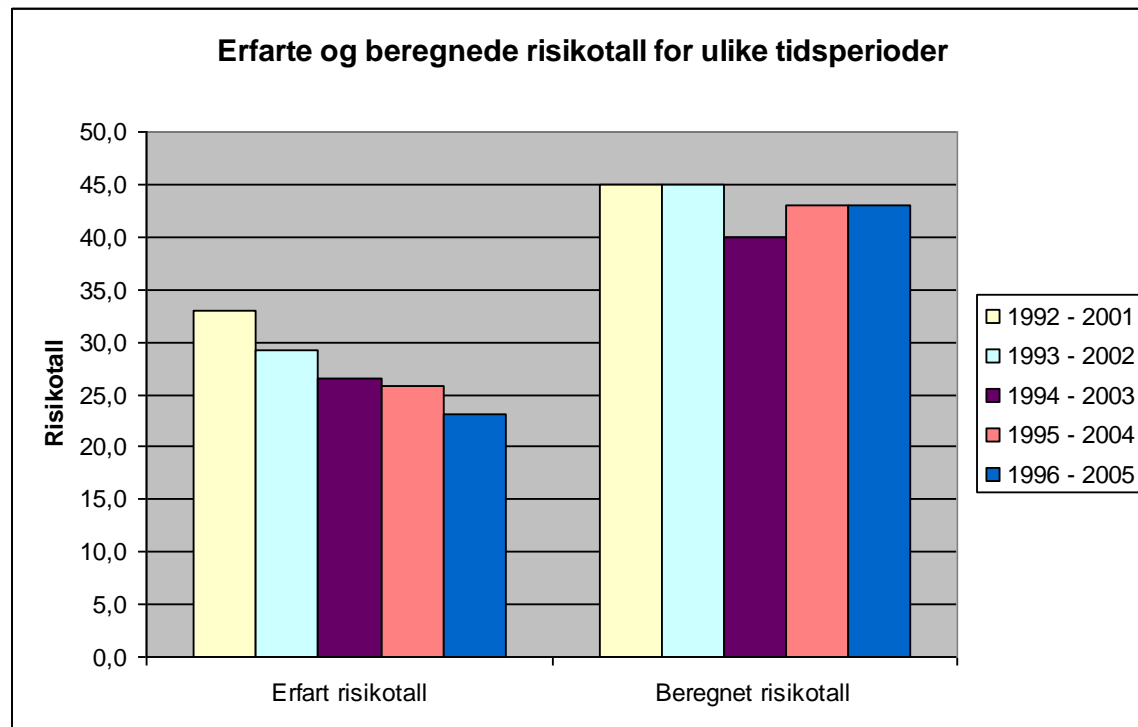
- A Sammenstøt med person
- B Kollisjon og påkjørsel av gjenstand
- C Passasjerhendelse i sporvogn
- D Passasjerhendelse ved av- og påstigning
- E Avsporing
- F Brann og røykutvikling
- G Andre hendelser med infrastruktur og vogn

Akseptkriterie 2

$$R_{\text{Total}} < 45$$

Kriteriet kan også settes som risikotall pr vogndkm $R < 45/4,5$ mill. vogndkm, dvs

$$R_{\text{Total, vogndkm}} < 1 \times 10^{-5} \text{ pr vogndkm}$$

Grov vurdering først

- Identifisert enkelte sentrale egenskaper ved noen elementer, for eksempel holdeplass:
- Egenskaper:
 - Standard: Høy/Middels/Lav
 - Kurve: Ingen/Noe
 - Passasjerer per areal: Lite/Mye
 - Atkomst: Egen/fortau/gate/refuge
- Basisvurdering:
 - Hvis Høy standard og ikke Mye passasjerer: K2/F1
 - Hvis Høy standard og Mye passasjerer: K2/F2
 - Hvis ikke Høy standard og ikke Mye passasjerer: K3/F1
 - Hvis ikke Høy standard, Mye passasjerer og Fortau atkomst: K3/F1
 - Hvis ikke Høy standard, Mye passasjerer og Refuge atkomst: K3/F2
 - Hvis ikke Høy standard, Egen atkomst: K2/F2
 - Ellers - ingen basisrisiko
- Tilsvarende ble gjort for veikryss/krysningspunkt med andre kriterier

Detaljerte vurderinger etterpå...

- Særskilte forhold på ulike steder ble vektlagt
- Det ble det gjort en gjennomgang av alle vurderingene opp mot lokale analyser som var gjennomført og spesielle fareforhold som er identifisert
- Områder og hendelsestyper ble gjennomgått for å se om verdiene harmonerte med statistikk og etablerte risikooppfatninger

Alt ble plottet i Excel

3	Hovedgate/ strekning med trikk	Eksakt sted	Strekning bytrikk	Veikrysskrysningspunkt	Holdeplass	Strekning forstadsbane	Planovergang	Rundkjøring	Sporsammenløp	Vognhallstasjon	Lystregulering	Konflikterende bevegelse	Hpl standard	Hpl i kurve	Passasjerer per areal	Hastighet	Atkomst til hpl	Respekt for lys og skilt	Antall folk i området	Gjerdersikring/skilt	Lengde strekning	Oversikt/siktlinjer	Spesielle forhold	Type fotgjengerfelt	A Sammenstøt med person	A Sammenstøt med person	B Kollisjon og påkjørsel av gjenstand	Beregnet risiko		
4																									Beskrivelse	Beregnet risiko	Vurdert risiko	Beskrivelse	Beregnet risiko	
113	Ekebergbanen	28 Holdeplass Ljabru		1									Lav	Noe	Lite	0	Egen								Truffet av vogn ved innkjøring eller kryssing av spor. Typisk hendelse er truffet av utslaget på vogn. Statistikk viser 2 hendelser siste tre år.	K3/F1	K2/F3	Kollisjon med snøryddingskjøretøy kan forekomme.		
114	Frognerveien	00 Frognerveien ikke kryss eller holdeplass	1																						Lang gate. Middels hastighet, noe fotgjengeraktivitet.		K3/F1	Lang gate. Middels hastighet, men blandet trafikk.		
115	Frognerveien	01 Skoweien		1						Nei	Ja					Middels			Middels				God	0	Blandet	K2/F1 i gammel analyse. Bil står ved gatehjørne og sperrer sikt.	K2/F2	K2/F2		K3/F2
116	Frognerveien	02 Holdeplass Niels Juels gate		1									Høy	Inge	Lite	0	Fortau								Noe sakset hpl på fortau. Fotgjengerfelt i kryss noen meter fra hpl i hver retning.	K2/F1	K2/F2	Kjøretøy venter ikke bak trikken, men velger å kjøre forbi.		
117	Frognerveien	03 Niels Juels gate		1						Ja	Nei				Low		God	Middels					God	0	Fotgjengerfelt	K2/F1 i gammel analyse. Fortau ved traseen.	K2/F1	K2/F1		K2/F1
118	Frognerveien	04 Haxhausens gate		1						Nei	Ja					Middels		Lite					God	0	Blandet	K2/F2	K2/F2	T-kryss. Ikke spesielt mye trafikk.	K3/F2	
119	Frognerveien	05 Lambrechts gate/Vestheimgata		1						Nei	Ja				Low			Lite					God	0	Blandet	xx	K2/F1	Lite trafikk.	xx	
120	Frognerveien	06 Kruses gate		1						Nei	Nei					Middels		Lite					God	0	Blandet	K2/F2	K2/F2	Gata er enveiskjørt bort fra trikketraseen.	K2/F2	
121	Frognerveien	07 Holdeplass Lille Frogner allé		1									Høy	Noe	Lite	0	Fortau									K2/F1	K2/F1	Kjøretøy venter ikke bak trikken, men velger å kjøre forbi.		

Eksempel på sammenstilt topphendelse

- Sammenstøt med person

		Konsekvens				
		K1 lett skade	K2 moderat skade	K3 alvorlig skade	K4 1 dødsfall	K5 flere dødsfall
Frekvens	F5 > 10 per år					
	F4 10 – 1 per år					
	F3 1 – 0,1 per år		13	6		
	F2 0,1 – 0,01 per år	7	84	52	14	
	F1 < 0,01 per år		64	132	34	

Spesielle forhold som hever risiko for sammenstøt med person:

- lange sporveisstrekninger
- strekninger på forstadsbane der det ofte er folk i sporet
- fotgjengerfelt uten lysregulering med mye folk og høy hastighet på trikken
- holdeplasser med trengsel

Totalt risikobilde

		Konsekvens				
		K1 lett skade	K2 moderat skade	K3 alvorlig skade	K4 1 dødsfall	K5 flere dødsfall
Frekvens	F5 > 10 per år		C			
	F4 10 – 1 per år			B, D		
	F3 1 – 0,1 per år				A	
	F2 0,1 – 0,01 per år				G	
	F1 < 0,01 per år					E, F

Totalt risikotall er beregnet til:

$$R_{\text{Total}} = 34,2 < 45$$

Kriteriet kan også settes som risikotall pr vognkm (4,5 mill totalt), dvs:

$$R_{\text{Total,vognkm}} = 0,84 \times 10^{-5} < 1 \times 10^{-5} \text{ pr vognkm}$$

Resultatet viser at det totale risikobildet ligger innenfor akseptkriteriene.

Kvalitetssikring av analysen

- Sammenlikning med erfarte hendelser siste 10 år

Hendelsestype	Erfart risikotall	Vurdert risikotall
A Sammenstøt med person	9,5	12,21
B Kollisjon og påkjørsel av gjenstand	4,8	8,34
C Passasjerhendelse i sporvogn	3,7	6,22
D Passasjerhendelse ved av- og påstigning	4,9	5,03
E Avsporing	0	1,08
Annet	0,2	1,25
Totalt	23,1	34,14

"45 på topp"

- 54 faresituasjoner ligger høyest i risikomatriksen, på samme diagonal, og bidrar mest til risikobildet.
- Av disse er tre generelle hendelser.
- De resterende 51 fordeler seg på 45 steder på linjenettet

Nr	Sted	Hendelsestype					Hendelsesbeskrivelse og kommentarer
		A	B	C	D	E	
1	Ekebergbanen Holtet - Sørli	K4/F2	K3/F3				- Sammenstøt med person. Mange personer går i sporet eller krysser skinnegangen. Flere steder har tydelige stier over skinnegangen. - Kollisjon trikk-trikk i sporsammenløpet ut fra Holtet. Trikk kjører mot signal. Også kollisjon trikk-trikk på Holtet med motgående trikk ved kjøring over til vendesløyfe. Trikk på inngående spor kjører på rødt.
2	Ekebergbanen Planovergang Kastellbakken	K4/F2					- Sammenstøt med person. Personer bryr seg ikke om bomanlegg, går over fordi de tror de har kontroll.
3	Ekebergbanen Bråten - Sæter	K4/F2					- Sammenstøt med person. Mange personer går i sporet eller krysser skinnegangen. Flere steder har tydelige stier over skinnegangen.
4	Ekebergbanen: Holdeplass Sjømannskolen				K4/F2		- Passasjerhendelse ved av- og påstigning. Lav standard holdeplass i kurve.
5	Ekebergbanen: Holdeplass i...				K4/F2		- Passasjerhendelse ved av- og påstigning. Lav standard holdeplass i...

Trikk Tram

T Overgang T-bane
Metro interchange

R Overgang tog
Railway interchange

20 Overgang bybuss hovedlinjer
Key city bus lines interchange

Bus Regional bussterminal
Regional bus terminal

▶ Stoppstedt bare i pilretningen
Stop in direction of arrow only

Green line Begrenset driftstid, se rutetabellen
Restricted service, consult the time table

♿ Trinnfrie reiser
Se egen guide www.trikken.no
Step-free journeys
Separate guide www.trikken.no

Utgave 2009-04 © Trikk Lange Citivias 2009

Styrker og svakheter

- Styrker
 - Gir et godt bilde av "hvor skoen trykker" – lett å rangere – fokusere rett
 - Felles tilnærming/metode gjør det lett å sammenligne analyser, samt bruke resultatet fra enkeltanalyser i overordnet risikoanalyse (og omvendt)
 - "Enkel" metode gjør det anvendbart – nøyaktig nok
- Svakheter
 - Begrensninger i forhold til hvilke farer som vurderes
 - Bruk av Excel gjør fort oppdateringer til en omfattende jobb
 - Sterk på sted ("infrastrukturdrevet"), svak på "teknikk" – allikevel godt egnet for trikkedrift